

Науково-асистентська практика (магістратура)

Мета науково-асистентської практики

У професійному становленні викладача іноземної мови вирішальна роль належить педагогічній практиці. Вона поєднує теоретичну підготовку магістрантів з їх практичною діяльністю у вищій школі.

Метою практики є:

- оволодіння магістрантами сучасними методами, формами та засобами навчання іноземної мови;
- формування у магістрантів необхідних професійно-педагогічних навичок та умінь для вирішення практичних завдань в умовах реального навчально-виховного процесу у вищій школі;
- виховання у магістрантів потреби постійного удосконалення педагогічної майстерності;
- розвиток у магістрантів творчої ініціативи та конкретних дослідницьких умінь у професійній діяльності викладача вищої школи [6, с.6].

Завдання науково-асистентської практики

Основними завданнями практики є:

- формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача іноземних мов вищої школи;
- формування у магістрантів навичок та умінь проведення науково-дослідницької роботи з психолого-педагогічних та методичних проблем;
- створення умов для професійної адаптації магістрантів, залучення їх до активної діяльності як викладачів;
- розвиток у магістрантів практичних умінь здійснювати виховну роботу серед студентської молоді;
- оволодіння магістрантами комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студентами та викладачами;
- вироблення у майбутніх викладачів навичок самостійності у підготовці та проведенні різних форм навчально-виховної роботи зі студентами та особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи;

- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності викладачів вищої школи.

Зміст практики

До змісту практичної діяльності магістранта-практиканта як викладача іноземної мови входить:

а) навчально-виховна робота:

- складання планів серії занять;
- проведення занять за складеним планом;
- відвідування занять викладачів кафедри та магістрантів-практикантів;
- проведення методичного аналізу відвіданих практичних занять;
- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів;

б) позааудиторна робота з іноземної мови:

- підготовка і проведення одного позааудиторного заходу іноземною мовою під час педагогічної практики;
- відвідування позааудиторних заходів з іноземної мови, що проводяться викладачами та іншими практикантами з їх наступним аналізом

в) дослідницька робота:

- проведення тестування студентів з метою виявлення рівня володіння окремими іншомовними компетенціями;
- проведення методичного аналізу навчального матеріалу з метою прогнозування можливих труднощів його засвоєння студентами;
- вивчення наукової методичної літератури з метою теоретичного осмислення і оптимізації реального навчального процесу;
- проведення досліджень, необхідних для написання наукової роботи з методики викладання іноземної мови або педагогіки вищої школи;
- підготовка доповідей і виступів на методичних семінарах кафедри.

Індивідуальні завдання

Під час педагогічної практики кожний студент бере участь в методичних семінарах кафедри романо-германської філології.

Якщо студент пише дипломну роботу з педагогіки чи методики, то у ході педагогічної практики він робить апробацію системи вправ, що була розроблена ним у практичній частині його кваліфікаційної роботи.

Орієнтовна тематика доповідей на наукових семінарах з методики викладання іноземних мов у магістратурі

1. Професійна компетенція викладача ІМ
2. Визначення цілей практичного заняття з ІМ
3. Реалізація принципу комунікативності на практичному занятті з ІМ
4. Методика формування іншомовної граматичної компетенції студентів
5. Методика формування іншомовної лексичної компетенції студентів
6. Методика формування іншомовної фонетичної компетенції студентів
7. Методика формування іншомовної мовленнєвої компетенції студентів в аудіюванні
8. Методика формування іншомовної мовленнєвої компетенції студентів у читанні
9. Методика формування іншомовної мовленнєвої компетенції студентів у говорінні
10. Методика формування іншомовної мовленнєвої компетенції студентів у письмі
11. Навчання студентів академічного писемного мовлення
12. Навчання студентів креативного писемного мовлення
13. Навчання жанрів писемного спілкування ІМ
14. Методика формування іншомовної соціокультурної компетенції студентів
15. Методика формування навчальної (стратегічної) компетенції студентів
16. Колективні, групові та парні форми навчальної діяльності на практичному занятті з ІМ
17. Організація іншомовного спілкування на практичному занятті
18. Інформаційні та мультимедійні технології на практичних заняттях з ІМ
19. Особливості навчання ІМ на молодших, середніх та старших курсах
20. Планування навчального процесу з першої іноземної мови
21. Особливості навчання другої іноземної мови
22. Підготовка і проведення поточного тестового контролю на практичному занятті з ІМ
23. Оцінювання навчальних досягнень студентів
24. Методика проведення занять з домашнього (позааудиторного) читання

Форми та методи контролю

За результатами практики магістрантам виставляються оцінки: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Оцінка виставляється окремо за кожен вид роботи, а саме:

- за навчально-виховну роботу (враховується кількість і якість проведених магістрантом занять; кількість відвіданих ним занять викладачів та своїх колег-практикантів, участь в їх аналізі; якість зданих планів-конспектів занять з ескізами допоміжних засобів навчання) 20 балів. До уваги береться також оцінка діяльності студента викладачем іноземної мови (20 балів);

- за позааудиторну роботу з іноземної мови: (враховується якість проведеного позааудиторного заходу з німецької мови і оформлення його методичної розробки; кількість відвіданих ним позааудиторних заходів з німецької мови викладачів та своїх колег-практикантів, участь в їх аналізі) 20 балів;

- за проведення науково-дослідної роботи (участь у методичних семінарах кафедри романо-германської філології) 20 балів.

При оцінюванні роботи студентів-практикантів береться до уваги також культура оформлення звітної документації (20 балів). Загальна оцінка за педпрактику є сумою отриманих балів.

Критерії оцінки занять магістрантів-практикантів

Керівники педагогічної практики використовують такі критерії оцінки занять магістрантів-практикантів:

Оцінка "відмінно" ставиться, якщо магістрант самостійно, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття та методичні прийоми досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням ступеня навчання, рівня мовленнєвої підготовки студентів, і в результаті реалізації запланованих ним навчальних дій досягнута мета заняття. При цьому:

1. повністю реалізовано виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття;
2. методичні прийоми відповідають умовам навчання та поставленим цілям;
3. правильно встановлено послідовність вправ і доцільність використання різних типів вправ;
4. практикант дає чіткі і методично грамотні установки на виконання студентами мовленнєвих дій;
5. практикант правильно розподіляє час на мовлення студентів і викладача;
6. практикант веде заняття іноземною мовою, практично не робить помилок,
7. помічає помилки студентів і володіє мовленнєвими засобами їх виправлення;
8. практикант використовує різні способи залучення всіх студентів до активної роботи і здійснює індивідуальний підхід до студентів;

9. практикант раціонально поєднує фронтальні, парні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та ступеня навчання;

10. практикант правильно намічає об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різноманітні методи контролю, в тому числі тестові;

11. практикант уміє викликати інтерес студентів до мовленнєвих дій, що виконуються на занятті;

12. практикант грамотно використовує нетехнічні та технічні засоби навчання, як наявні, так і самостійно виготовлені;

13. практикант епізодично користується конспектом і в ході заняття може скоригувати свою діяльність.

Оцінка "добре" ставиться, якщо магістрант самостійно, грамотно в методичному і мовному аспектах спланував заняття, намітив реальні цілі, конкретні етапи заняття та методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них з урахуванням рівня мовленнєвої підготовки студентів, і в результаті реалізації запланованих ним навчальних дій мета заняття досягнута в цілому, але план виконаний неповністю. При цьому:

1. виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття реалізовано не до кінця;

2. методичні прийоми раціональні, відповідають поставленим цілям та умовам навчання;

3. в основному правильно встановлено послідовність вправ і доцільність виконання різних типів вправ;

4. практикант дає чіткі і методично грамотні установки на виконання студентами мовленнєвих дій;

5. встановлює і підтримує засобами іноземної мови різноманітні мовленнєві контакти, проте не завжди правильно розподіляє час мовлення студентів і викладача;

6. практикант веде заняття іноземною мовою, іноді робить несуттєві мовні помилки, які сам виправляє, а також помічає і виправляє більшість помилок студентів;

7. практикант володіє різними способами залучення всіх студентів до активної роботи на занятті, але не завжди здійснює індивідуальний підхід до них;

8. практикант раціонально поєднує фронтальні, парні, групові та індивідуальні форми роботи з урахуванням особливостей кожної з них та ступеня навчання;

9. практикант правильно намічає об'єкти контролю та критерії їх оцінювання, використовує різні методи контролю, в тому числі й тестові;

10. практикант уміє викликати інтерес студентів до більшості видів роботи, що проводяться на занятті;

11. практикант використовує наявні і самостійно виготовлені посібники, але методика їх використання не завжди раціональна;

12. практикант епізодично користується конспектом протягом заняття і в деяких випадках може скоригувати свою заплановану діяльність.

Оцінка "задовільно" ставиться, якщо магістрант в основному самостійно та грамотно в методичному і мовному аспектах спланував заняття, намітив цілі, етапи, методичні прийоми для досягнення поставлених цілей на кожному з них, але не врахував рівень мовленнєвої підготовки студентів, і в результаті виконання запланованих ним навчальних дій мета заняття досягнута неповністю.

При цьому:

1. виховний, освітній та розвиваючий потенціал заняття реалізовано не до кінця;
2. методичні прийоми не завжди раціональні та подекуди не відповідають меті;
3. мають місце порушення послідовності вправ і доцільності використання різних типів вправ;
4. практикант недостатньо чітко дає установки на виконання студентами мовленнєвих дій;
5. суттєво порушується розподіл часу на мовлення студентів і викладача;
6. практикант часто переходить на рідну мову протягом заняття, робить мовні помилки і в багатьох випадках не помічає помилок студентів;
7. практикант недостатньо володіє способами залучення студентів до активної роботи на занятті, не здійснює індивідуальний підхід до них;
8. практикант нераціонально використовує фронтальні, групові та індивідуальні форми роботи;
9. практикант не завжди правильно намічає об'єкти контролю і критерії їх оцінювання, використовує одноманітні методи контролю;
10. практикант уміє викликати інтерес лише до деяких видів роботи на занятті;
11. практикант мало і не завжди раціонально використовує допоміжні засоби навчання;
12. практикант постійно користується конспектом і не може скоригувати свою діяльність під час заняття.

Навчальні посібники

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання доктор пед.наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.

2. Іноземна мова. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 кл.: [електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/average/new_pr/inozemna_5_9.doc.

3. Кіршова О.В. Методичні вказівки щодо організації педагогічної практики студентів за напрямом підготовки 6.020303 «Філологія (німецька)» та магістрантів спеціальності 8. 030502 «Мова та література (німецька) / Ольга Володимирівна Кіршова. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2011. – Вип. 167. - 76с.

4. Кожущенко О.П. План-конспект уроку німецької мови для 6 класу / О.П. Кожущенко: [електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.teacherjournal.com.ua/attachments/618_План-конспект%20уроку%20німецької%20мови%20.doc

5. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої – Київ: Ленвіт, 1999. – 320 с.

6. Організація педагогічної та науково-асистентської практики (освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»): навч. метод. посіб. / [М.І. Соловей, Є.С. Спіцин, Н.Ф. Бориско та ін.]. – К: Ленвіт, 2007. – 112 с.

7. Положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затверджене наказом Міністерства освіти України №93 від 08.04.1993р.: [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

8. Практикум з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах (на матеріалі англійської мови): Посібник для студентів / Кол. авторів під керівництвом С.Ю. Ніколаєвої, Г.С. Бадаянц. – К: Ленвіт, 2001. – 296 с.

9. Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів України / [С.М. Амеліна, Л.С. Аззоліні, Н.Є.Беньямінова та ін.]. – К: Ленвіт, 2006. – 90 с.

10. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навчальний посібник / Олег Борисович Тарнопольський. – К.: Фірма «Інкос», 2006. – 248 с.

11. Хиценко Г.А. Es Herbstet schon. Урок з німецької мови для 8 класу / Г.А. Хиценко: [електронний ресурс] / Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/deutsch/17177

12. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. – К.: Ленвіт, 2004. – 256 с. (німецькою мовою)

13. Wicke R.E. Aktiv und kreativ lernen. Projektorientierte Spracharbeit im Unterricht. Deutsch als Fremdsprache / Rainer E. Wicke. – Max Hueber Verlag, 2004. – 207 S.